

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica

Tel: 020 206 713 Fax: 020 206 712

E-mail: extension-pg@t-com.me

PROIZVODNJA PAPRIKE U ZAŠTIĆENOM PROSTORU

Paprika je jedna od najznačajnijih i najzastupljenijih kultura u zaštićenom prostoru. Ubraja se i u najrentabilnije jer ima izuzetno dugu vegetaciju, pa se gajenjem u kontrolisanim uslovima ostvaruje i izuzetno visok prinos.

Veoma je osjetljiva na temperaturne promjene, tako da se u zadnje vrijeme njeno gajenje u zaštićenom prostoru sve više širi, pa čak i na područjima gdje se može uspješno proizvoditi na otvorenom. S obzirom da je paprika toploljubiva kultura, kod uzgoja u zaštićenom prostoru treba voditi računa da joj se obezbijede svi optimalni uslovi (toplota vazduha i zemljišta). Temperature ispod 15°C i uz to ako su praćene nedostatkom svjetlosti izazivaju opadanje cvjetova. Upravo zbog toga, proizvodnju rasada kao i plodonošenje treba po-

desiti tako da se ne odvija u vrijeme niske osvjetljenosti (novembar-januar) ili treba obezbijediti dopunsko osvjetljenje. Za vrijeme lijepih, sunčanih dana temperaturu treba održavati od 25-28°C uz jako provjetravanje, dok za vrijeme oblačnih dana treba da je niža za pet stepeni. Noćne temperature treba da su između 18 i 20°C. Osim toga, treba voditi računa da temperature u zaštićenom prostoru ne padnu ispod 18°C. Pri proiz-

vodnji iz rasada korijen je plitak i najveća masa je na dubini od 30 cm. Zbog slabo razvijenog korijenovog sistema u odnosu na nadzemni dio kojim intenzivno transpiriše, paprika ima velike zahtjeve za vodom. Voda za zalivanje treba da je mlaka (20-25°C) i najbolje ju je zalivati sistemom "kap po kap" ili finim orošavanjem. U početku se zaliva rjeđe, jer male biljke nemaju potrebe za većim količinama. Čim se formiraju prva 2-3 ploda počinju redovna zalivanja svakih 7-10 dana. Optimalna vlažnost vazduha treba da je od 65-75%, tako da plastenike treba redovno provjetravati.

Proizvodnja u zaštićenom prostoru predstavlja najintenzivniji vid proizvodnje povrća i zahtjeva odgovarajući sortiment. Sorte treba da su rane s dobrim plodonošenjem i sa što manjim zahtjevima za svjetlošću, kao i sa što manjom listnom površinom, otporne na bolesti. U zaštićenom prostoru mogu se gajiti

krupnoplodne sorte u tipu babura i polubabura, kapije i roge, kao i sorte sitnih i ljutih plodova. Zemljište za proizvodnju paprike treba da je strukturno, bogato hranljivim materijama i zato su najbolja duboka, ocjedna, humusna zemljišta neutralne ili slabo kisele reakcije. Obrada se obavlja na dubini od 30 cm, uz zaoravanje organskih i mineralnih đubriva. Nakon završene osnovne obrade i unošenjem startnog organskog đubriva, trebalo bi odraditi dezinfekciju zemljišta zbog uništavanja parazita, mikroorganizama, insekata, nematoda i korova. Pri osnovnoj obradi količine zgorelog stajnjaka kao i mineralnih đubriva koja se unose i u vidu prihranjivanja, određuju se isključivo na osnovu rezultata hemijske analize zemljišta. Prihranjivanje je izuzetno važna mjera, jer obezbjeđuje pravilnu ishranu i utiče na produženje plodonošenja. U suprotnom, umjesto usvajanja određenog makro ili mikroelementa od strane biljke može doći do blokade i do negativnog efekta iako ga ima dovoljno u zemljištu, ukoliko se unosi nekontrolisano.

Paprika se u zaštićenom prostoru može gajiti na više načina, a špalirni uzgoj je kod nas najzastupljeniji, jer visoki (indeterminatni hibridi) traže rjeđi sklop. Pri ovom načinu gajenja, rasađivanje se obavlja u dvostruke redove sa razmakom 40x40cm, (cik-cak sadnja), dok rastojanje između duplih redova bi trebalo da iznosi 100-120cm. Međutim, većina proizvođača sade u mnogo gušćem sklopu i tu onda nastaju problemi sa bolestima, štetočinama, a i sa oplodnjom, jer jedna biljka zasjenjuje drugu. Kod nas se paprika najviše gaji bez grijanja, sa sadnjom krajem marta do početka aprila, uz dug period berbe tj. do prvih jesenjih mrazeva. Da bi se u toku ovako duge vegetacije čitavo vrijeme zadržala krupnoća i kvalitet plodova, neophodno je odstraniti suvišne grane tj. voditi biljku na dvije grane.

Postupak usmjeravanja rasta – u prvoj etaži ostavlja se 8-10 cvjetova, a iznad njih se ostave dvije grane koje se vežu za žicu, a ostale se orežu iznad formiranih plodova.

Neki stručnjaci savjetuju da se odstrani prvi cvijet iz glavne račve, da bi biljka formirala čvrst i jak korijen, jer je sva ishrana usmjerena na formiranje prvog ploda u glavnoj račvi. Ostavljene grane se učvršćuju kanapom za noseću konstrukciju i na njima se ne dozvoljava daljnje grananje. Tako usmjereno stablo raste slobodno do kraja vegetacije. Ovakvim načinom vođenja stabla se postiže ujednačenost krupnoće i kvaliteta u toku čitave vegetacije. Biljke mogu dostići visinu i preko 2m, a prinos može biti (uz odgovarajući hibrid, sadržaj hranljivih elemenata u zemljištu, navodnjavanje sistemom "kap po kap", malčovanje zemljišta folijom i pravilnim vođenjem stabla paprike) od 10-15kg/m².

Branka Nikolić, dipl. ing. polj.

Stručni saradnik za ratarstvo i povrtarstvo